

คำเช่าบ้านเจ้าปัญหา*

แต่เดิมพบว่าข้าราชการหลายท่านมีปัญหาในการนำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อบ้านหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านในท้องที่เดิมมาใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านในท้องที่ใหม่ ทั้งนี้ เพราะกระทรวงการคลังและกรมบัญชีกลางได้มีหนังสือสั่งการเพื่อกำหนดแนวปฏิบัติแก่หน่วยราชการว่า ข้าราชการที่จะมีสิทธินำหลักฐานการผ่อนค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านในท้องที่เดิมมาใช้สิทธิเบิกค่าเช่าในท้องที่ใหม่นั้น จะต้องเป็นกรณีที่ข้าราชการผู้นั้นได้เช่าบ้านอยู่จริงในท้องที่ใหม่ จากการกำหนดแนวปฏิบัติดังกล่าว ทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติและกลายเป็นคดีขึ้นสู่ศาลปกครองตามมาตราต่อไปนี้

นาย ก. เป็นข้าราชการซึ่งเริ่มรับราชการครั้งแรกโรงเรียนแห่งหนึ่งในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสาคร ต่อมาปี 2538 นาย ก. ได้รับคำสั่งให้ไปรับราชการในตำแหน่งที่สูงขึ้นที่สำนักงานการประถมศึกษาบางแพ อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี ในระหว่างนั้น นาย ก. ได้ทำสัญญาซื้อบ้านพร้อมที่ดินและทำสัญญาเงินกู้จากธนาคารอาคารสงเคราะห์โดยนำบ้านพร้อมที่ดินดังกล่าวจำนองประกันหนี้โดยมีข้อตกลงในสัญญาว่า นาย ก. จะชำระเงินกู้เป็นรายเดือน พร้อมกันนั้นนาย ก. ก็ได้นำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้ดังกล่าวมาใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านและได้รับการอนุมัติเรื่อยมา ต่อมาในปี 2542 นาย ก. ได้รับคำสั่งให้ไปปฏิบัติราชการที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งในการย้ายไปรับตำแหน่งครั้งนี้ นาย ก. ยังคงพักอาศัยอยู่ที่บ้านหลังเดิมในจังหวัดราชบุรี และยังคงใช้สิทธินำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านในท้องที่เดิมมาใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านในท้องที่ใหม่ และได้รับการอนุมัติเช่นเดิม แต่ต่อมาปรากฏว่าผู้อำนวยการการประถมศึกษาอำเภอเมืองฯ กลับมีคำสั่งระงับการใช้สิทธิดังกล่าวของนาย ก. โดยให้เหตุผลว่าเป็นการปฏิบัติตามหนังสือสั่งการของกระทรวงการคลังและกรมบัญชีกลาง นาย ก. เห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุด¹ ได้วินิจฉัยว่า การที่นาย ก. ได้รับคำสั่งให้ไปปฏิบัติหน้าที่ที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองบางคนที่ จังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อปี 2540 และสำนักงานฯ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อปี 2542 นั้น ถือว่า นาย ก. เป็นข้าราชการที่ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่ และไม่ปรากฏว่า นาย ก. อยู่ในข่ายต้องห้ามตามมาตรา 7 วรรคหนึ่ง (1) – (5) แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. 2527 นาย ก. จึงมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการตามมาตรา 4 ประกอบมาตรา 7 แห่งพระราชกฤษฎีกาเดียวกัน และเมื่อนาย ก. มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการแล้ว ส่งผลให้นาย ก. สามารถนำหลักฐานค่าผ่อนชำระเงินเพื่อชำระราคาบ้านในท้องที่เดิม คือ อำเภอบางแพ มาใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการในท้องที่ใหม่ คือ อำเภอเมือง และอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงครามได้ตามลำดับ ทั้งนี้ เพราะมาตรา 7 แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. 2527 ได้กำหนดหลักเกณฑ์การเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการในกรณีนี้

* เรียบเรียงโดย นายกฤษดา จันท์เจริญ พนักงานคดีปกครอง 4 สำนักส่งเสริมงานคดีปกครอง

¹ เทียบเคียงคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.38/2546

ข้าราชการเช่าซื้อบ้านหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านแยกต่างหากจากการขอเบิกค่าเช่าบ้าน กรณีเช่าบ้านผู้อื่นอาศัย กล่าวคือ ในกรณีแรกจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา 16 และมาตรา 17 แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. 2527 เท่านั้น ไม่อาจนำหลักเกณฑ์ ตามมาตรา 13 แห่งพระราชกฤษฎีกาฉบับเดียวกัน ที่กำหนดให้ต้องมีการเช่าอาศัยอยู่จริงจึงจะมีสิทธิ เบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการได้มาใช้กับกรณีนี้ ดังนั้น แนวปฏิบัติตามหนังสือสั่งการของกระทรวงการคลัง และกรมบัญชีกลางจึงไม่อาจใช้บังคับได้ อันเป็นเหตุให้คำสั่งของผู้อำนวยการฯ ที่ระงับการใช้สิทธิ นำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านในท้องที่เดิมมาเบิกค่าเช่าบ้านในท้องที่ใหม่ ของผู้ฟ้องคดีซึ่งสั่งการตามแนวปฏิบัติดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่ง ดังกล่าว

สุดท้ายนี้จึงสรุปได้ว่า การจะพิจารณาว่าข้าราชการผู้ใดจะมีสิทธินำหลักฐานการ ผ่อนชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านในท้องที่เดิมมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ ในท้องที่ใหม่นั้น ก็ให้พิจารณาแต่เพียงว่าข้าราชการผู้นั้นมีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการในท้องที่ใหม่ หรือไม่เท่านั้น โดยไม่ต้องพิจารณาว่าได้มีการเช่าบ้านอยู่ในท้องที่ใหม่แต่อย่างใด
